

ENTREVISTA

"A vegades em passo nits al cementiri o em quedo tancada a l'arxiu del poble, allí hi ha un munt d'històries"

ENTREVISTA A

Francesca Aliern

La Fira del Llibre Ebrenc celebrarà, aquest divendres a Móra d'Ebre, la tercera Nit de les Muses, que enguany està dedicada a homenatjar l'escriptora de Xerta Francesca Aliern (1947). Aliern és una de les escriptores més prolífiques i consolidades de les Terres de l'Ebre i cada Sant Jordi la seua darrera novetat editorial esdevé la més venuda dins els autors ebrencs.

Xerta Marina Pallàs

Pregunta: Publica un llibre a l'any. És molt. Quina rutina té a l'hora d'escriure?

Resposta: Escric sempre a la nit. Durant el dia em distrac. Començo a les 11 de la nit i escric fins a la matinada: les 4, les 5 o les 6. Després potser dormo fins a la una si me n'he anat a dormir tan tard. Porto l'horari canviat. I també passa que vaig començar molt tard.

P: Quan?

R: Vaig començar als 48 anys i tenia moltes coses per escriure, però aleshores no tenia molt temps lliure perquè estava ocupada amb els meus pares. Vaig estar molt lligada. Després va petar l'empresa on treballàvem. Va ser molt traumàtic.

P: De què treballava?

R: Jo treballava al laboratori d'una fàbrica de pinso. En morir els pareixos damunt. Es van morir els pares, la cooperativa se'n va anar en orris... Totes les històries que escric són reals.

P: I d'on les traiu?

R: A vegades et trobes amb persones en qui veus alguna cosa i et motiva a escriure. Ja li muntés una història... És així d'estrany.

P: De què tracta la nova novel·la?

R: Durant la postguerra hi havia bastanta gent que es dedicava a vendre gènere amb els carros. Un dia, un carreter va baixar del carro a orinar abans d'arribar al poble i va veure que es movia alguna cosa entre els romers. Va pensar que era un animal, va mirar i era un xiquet. Però estava mig salvatge: brut, morè, amb el cabell llarg... Total, que el pren a les golfes de casa perquè no el vegen, el neteja, li trau els polls... I avisa els amics. Són un capellà, un comunista i un tinent de la Guàrdia Civil... I entre tots miren de buscar una solució per a la criatura.

P: Quin títol portarà?

R: *Negre estalzi*.

P: Està ambientada aquí?

R: El nom del poble no surt, però sí que ho és perquè hi ha referències. És molt de la nostra terra, amb molt vocabulari nostre. Em fa ràbia perdre paraules nostres. És molt plana, amb molt diàleg. Però, a vegades, el que és senzill és més difícil d'escriure. Passada la Guerra feien les revetlles de Sant Joan o Sant Pere. La gent s'ho passava molt bé. I això ja són records meus. De tant en tant m'agrada incloure'ls als llibres.

R: Sí. Fa uns mesos van fer-me'n

Francesca Aliern, en un moment de l'entrevista. / NÚRIA CARO

un aquí, a Xerta. Vaig llegir un conte de sis minuts. Era sobre una xiqueta que anava a escola i no li agradava el càlcul (el que ara es diuen matemàtiques), sinó que preferia escriure històries. I ella escrivia i ho llegia a les amigues al pati. Però la vida se li va embolicar i no tenia temps per escriure. Va començar tard a escriure, però com era el que li anava per dins de tants anys..., ho va fer. I, finalment, aquella xiqueta va veure que va ser profeta a la seua terra. La gent va plorar, es va emocionar molt. El cert és, però, que els actes socials m'agraden poc.

P: És més de segon pla.

R: Sí. A Móra d'Ebre, que canten,

que facen el que vulguen... Però jo, no sé... La Belén Fabra farà de la protagonista de *Les passions de la menestrala*, amb el director Valer Gisbert, i vull veure si s'integra en el paper, que ha de ser una dona molt forta. Presentarà l'acte Conrad Duran, de qui sóc molt amiga, i cantarà Núria Feliu.

P: Com va començar a escriure?

R: Per tantejar-me, participava en concursos, just abans de publicar, i els guanyava. I aleshores vaig pensar que potser estaria preparada. Vaig escriure *Un otoño, una vida*, que anava sobre una relació lèsbica. Però jo buscava la part tendra de la història, la part pura i de l'amor i no

del vici.

P: Era en castellà.

R: Jo preferiria escriure en castellà. Vaig començar en català per l'editorial. Al principi havia d'editar-me jo, repartir-ho... Hi perdia diners. Però a Madrid vaig conèixer molta gent bona. Em van convidar cinc anys a una llibreria, vaig poder estar amb Terenci Moix, Lucía Etxebarria, Ana María Matute...

P: En els seus llibres sempre parla més de dones que d'hòmens. I fortes.

R: Sí, en aquest últim he canviat. Hi apareix una xiqueta també, que tindrà molt protagonisme. El "gitanet" se n'anirà a treballar a fer carboneres i se separaran... Però ella l'esperarà.

P: Com es documenta?

R: Ara jo sabria fer una carbonera! Pregunto a la gent, busco informació, també a Internet... Escriure és com si ho visquessis tu, però no et pots equivocar amb errors de documentació. També he viatjat. M'agrada viatjar, però ara no puc per la salut. Al meu nebot li dic que no torne a les Terres de l'Ebre, que es quede a Barcelona o marxe a Nova Zelanda... Tot el d'aquí està podrit.

P: Deia abans que la llengua que usa és l'ebrenc.

R: Sí, incloc paraules que estan a punt de perdre's mentre no siguin barbarismes: adés, xixarell... Seria més fàcil no fer-ho. Però així fas un treball de recerca. A vegades em passo nits al cementiri o em quedo tancada a l'arxiu del poble. Allí hi ha un munt d'històries. La base sempre és real, però després l'has d'ornamentar perquè si no en un capítol tindries la història contada.

P: Té un grup de fans molt consolidat.

R: Sí, he de donar-los gràcies. Ells m'han pujat. Però el dia de Sant Jordi, per exemple, no puc ni mirar-los a la cara de tants que en firmo. Acabo morta i els ulls no sé ni de qui són tampoc. Però és tan bonic!

P: Quina és la clau?

R: Has de ser natural. La gent s'identifica amb les històries, amb les paraules amb què les expliques... Has de ser tu mateixa. Vindrà la Paquita, em diuen, no la Francesca. ■